

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesjegyre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetni csapán s kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:
Öt hasábol posztosor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyílttér garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többszori hirdetések
juttatásán esküszöletnek. — Del- és külföldi hírlapok számára
hirdetményeket elfogad. Hay Károly hirdetmény-közvetítő
irodája. Budapest. Nagykereszt-utca. 8. szám.

A lap szellemi részére s a nyílttérre vonatkozó minden
közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Előfizetési pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

A kis földbirtokosok hiteléről.

A kis birtokosok földhitelintézetének felállításával az ország azon lakosságának, mely csak kisebb mérvben gazdálkodhatik, lehetővé fog tétetni az ingatlanokra csekély kamatláb mellett kölcsönt nyerni, ezt egyszerűleg befektetve felhasználni, s ilyképen kibontakozva a tükepenzések karjaiból, mely a földművest számos esetben még becsületesebb eljárása mellett sem menthetette meg a legsajnosabb következményektől. Így tehát a kellő eszközök mellett a lakosságnak ezen legjelentékenyebb része, ha egyéb természetfölötti (vis major) csapások nem érik, biztos jövőnek néz előre.

Nekünk azonban szándékunk, különösen reflektálni vidékünk buza-vagyis megtermelési viszonyaira és következtetést vonni, hogy mily uton lehetne e téren olcsó kölcsön felhasználása által reformokat behozni, melyek hivatva volnának a földbirtokosok egy részének zilált állapotán radikálisan segíteni, azonkívül ezzel kapcsolatosan jó, azaz könnyen exportálható és eladható terményeket előállítani, melyek természetesen, magával hoznák vidékünk és általában a kereskedelem nagyban emelkedését és így jelentékenyen elősegítenék a vele foglalkozók jólétét.

Csak példával élve, a magyar földhitelintézet fennállása kezdetével csak össze azon időszak, midőn a magyar mezőgazdaság nagy lendületnek indult és mindenfajta okoskodás kezdtek kezdeni, hogy netalán kölcsönfelvételkor kellő fundus instruktus és jól művelt földet kimutathassanak, sőt még a Galicziában felállított Rustical Credit-Anstalt, mely a nagy és kisbirtokosok segélyezésére tűzte ki, létezésének első 3 évében a gazdálkodásra oly nagy befolyással volt; hogy statisztikailag 50 % -kal emelkedett a föld értéke.

Tekintsük a mai állapotot és ebből kiindulva majd következtetést lehet vonni a jövőre. — A földmunkálat sok kézi erőt vesz igénybe; a talaj megmunkálása sokba kerül és a mellett a tulajdonos az időjárásnak inkább van kitéve, mint más termelő. — Rendszerint — elég sajnós, hogy már rendszerre kezd válni — a legtöbb földbirtokos még annyi tökével sem birt a föld megvételekor, miszerint ennek árát teljesen megfizethette volna, és így ezt törlesztenie kell, másrészt pedig munkáit fizeti, és ily egyén hitelt keresve már is egyesek kezei között van, kik egoisztikus céljokat szem előtt tartva, ily existenciáikat lehetetlenítik. — A mellett nincs a terménynek vevője, és ha tekintünk a dolog mélyébe, azt láthatjuk, hogy par force munkát végeznek és nem a talajnak megfelelő terményt ültetnek — hanem többfélét — hogy csak legyen, — mely eljárásnál fogva oly vegyítéket hoznak létre, a mely nem talál vevőt, vagy csak igen csekély áron, mivel a kereskedő szintén annak piacot nem nyithat; ez tehát rendszerenlküli termelés. —

Ez legnagyobb részt a szűk hitel, a magas kamatláb és a kölcsönzött összeg gyors beváltásának eredménye. — A kellő nyugalom, a higgadság, nem lévén jelen, nyakrafőre való munkálattal igyekszik a gazda kötelezettségeinek megfelelni, a melyek számos esetben reá rossz kimenetelűek.

Itt tehát segíteni kell, még pedig okosertu alapon és az említett intézet felállítása volna hivatva kis fiókintézeteket létrehozni, melyek a földműves lakosságot nem örvénybe süllyesztené, hanem ellenkezőleg, létezésüknek biztos alapot szerezni igyekezzenek.

Kormányunk, helyesen felfogva ezen magaslatos ügyet, elsősorban decentralizálni akarja az intézetet, melynél fogva fiókokat állít fel, ezek kölcsönt adhatnak, csakhogy a zálogjegyek a fővárosi főintézet által lennének eladandók, a mely egyúttal a kormány közvetlen befolyása és annak hatalmas protektorátusa alatt állana. A vidéken 100 tagból álló gazdasági egyesület nyerhet már egy fiókintézet felállítására engedélyt, és ott kaphatnak a pézkeresők legfeljebb 6000 forint terjedő hitelt, melynek minimuma 300 forint leendő. Továbbá folyó számla (Contocorrent) utján adassék hitel, mivel számos birtokos és szőlőtulajdonos, csak ősszel és tavasszal szorul pénzre, és így folytonos adás-vevés viszony állhatna fenn mint az hasonlóképen nagyban az osztr. nagy iparosok és birtokosoknál, a bécsi bankárok irányában történik. Természetesen a váltóüzlet ki legyen zárva, mert az szédülésnek nyithat kaput, továbbá nem egy földhitelintézet hatásköréhez tartozik, különösen akkor, midőn az állam maga a vállalat lanszírozója, mely — kétséget nem szenved, — akaratának kellő nyomtatékot és eredményt biztosíthat.

B. H. S.

B.-Gyarmat, december 4.

1836-ik évi X. t. cz. a mezőgazdasáznak egy, a régítől egészen eltérő irányt adott, a mennyiben az összesítések (tagosítások) folyamatát rendezte. Ezen kérdés epochát képezett a mezőgazdasátnak, a mennyiben annak előtte egészen más viszonyok léteztek a birtokhasználatában, s azzal, hogy megszűntek a közös legeltetések, tájzások, nem csak hogy eleje vétetett sok perlekedésnek, melyek a volt földes ur és a jobbágy között fel fel merültek, hanem a polgárosodásban egy nevezetes lépést tettek előre azzal, hogy a legelőket a legnagyobb hátrányára van, az erkölcsiség rovására megszűnt bázánk már eddig is nagyobbára használni.

B.-Gyarmaton ezen életkérdése a mezői gazdáknek még 1839-ben lett megindítva, s habár sok vajúdás után 1861-ben végrezárának látszott közeledni, de mai napig sincsen befejezve; mi leginkább a hitellelek könyveknél a legnagyobb hátrányára van, a mit magyarázni sem kell, mert ha jelzálogul kell szolgálni neki, akkor itt igen furcsán vagyunk. Az illető tulajdonos a telekjegyzékönyvben foglalt szántóföld, rét és legelőből éppen semmit sem bír, s ha netalán tán végrehajtásra kerülne a dolog, s a végrehajtató a hitelleltekönyvből indulna ki, ott, a hol a telekkönyvi vázlatok mutatják a fekvését, egészen más birtokokra bukkanhatna.

Ezen ügy f. hó 11-én ismét tárgyaltnak fog a kir. törvényszék által, s azért szükségesnek tartottuk

azt jelenleg megérteni, a mennyiben ez egy 9000 lakossal bíró város községnek életkérdése.

Az úgy azon stádiumban létezik, hogy eldöntendő mindenek előtt a census kérdése, mely (az 1871. évi LIII. t. cz. szerint mondva) az itteni birtokrendezésnek leggyengédebb pontja s a lakosság legnagyobb részét közvetlenül érinti. Nem akarunk visszatérni ad geminum ovum, hogy a város történelmét előadnók, csapán a városnak boldog emlékeztető báró Balassa általi népszámlálását említsük, mely szerint 6 idegen házából is behívott mesterekből a már itt lakott jobbágyok és szellérek közé, s a mennyiben volt hazai viszonyaink szerint csak ezek léteztek szemben a földes urral, hozzátevé, hogy mindazok, kik saját házaikban nem laktak, alszellérek neve alatt szerepeltek s 6 gyalognapot szolgáltak, az így bevándoroltak is csak szellérek, illetve alszelléreké váltak, s a benépesítési okmány szerint legelővel elláttattak, s lakásokat vegyesen a többi földmivelők között foglaltak, úgy, hogy még a jelen birtokrendezési per kezdetén is vegyítve laktak a mesterekből a földmivelőkkel, s mint hogy a mesterember, foglalkozásánál fogva, nem volt használható az úgynevezett „ur dolgára“, mely majdnem kizárólag földmivelésből állott, ezen munkát pénzzel váltotta meg; s ez vezette tévútra mindekkoráig egy a bíróságot, valamint a volt földesurakat is, hogy ezen munkavállalásot is censusnak kereszteltek, melynek van ugyan helye törvényeinkben, de B.-Gyarmaton a bevándoroltak az itt lakóktól szerencsén magoknak telkeket, csak olyan jogi viszonyba léphetek a földes ur irányában, mint jogelődök voltak, t. i. csak szelléreké válhattak, és így az uralga váltásáig sehogyan sem lehet censusnak elkeresztelni. Ha azonban találkoznék, miről egyáltalán tudomásunk nincs, olyan telek, melyet a volt földes ur census alá mértetett ki, azt tartozik a földes ur igazolni; mert hogy ezen város urbérus község volt, azt mutatja maga az urber; de még életben van sok tanu arra, hogy a földmivelő nép kivétel nélkül járta az ur dolgát, s így censuslista soha nem is lehetett; ámdé ilyen, földmivesek által lakott telkeket először találunk minden utczában, tehát ezen város telkei nem lehettek census, hanem szellértelkek, és ez a főkérdés a b.-gyarmati birtokrendezési perben, a mennyiben a polgárság jövője függ tőle; s ha fel lehetne tételteni, hogy sikerülne valakinek ez uttal is a bíróságot tévútra vezetni, számos szellérház találkozik, melynek értéke meg nem éri a földes ur követelését a jogosítva vagynak reménylén a bíróságtól, hogy belátva a nép isten szavát, ezen városnak csak méltányos, de jogos követelését is, nem fogja hagyni ez uttal elferdített; mi végből a kir. kuria azon rendelkezését, hogy ezen fenforgó kérdés tárgyában az 1828—9. évi, s általában 1848. előtti országos és adóösszeírásokat, vonatkozólag ezen város községére, beszerezni megrendelte, egy új alapot vélnék nyerni állításunk bebizonyítására, quod Deus ter optimus faxit.

Többi, fennebb említett határnapon tárgyalandók, mint a minő a jegyzői legelő, maradványföldök stb. kérdése, nehézségekre alig fogván akadni, ez ügynek végelonyolítását biztos kiállításba helyeztük.

A katonasági díj. E címet viseli az 1868. XL. törvénycikk 56. paragrafusa, a mely elrendeli, hogy „az oly védőköltelezettek, a kik valami hiányosság miatt a sorbad (hadi-tengerészet) vagy honvédségbeli szolgálata be nem sorozhatottak, valamint azok is, a kik családi tekintetből ideiglen felmentettek és a kikre mint póttartalékosokra a teljesítés szolgáltatásjelzés sora nem került, vagy onomágukhoz vagy keresetképeségükhez képest, a rokanti katonák eltartására, katonasági díjt tartoznak fizetni. Ezen díj mennyisége és bemenési módja külön törvény által meghatározatni.“ E paragrafus utóbbi határozatának fog eleget tenni tehát az előterjesztett javaslat. Az orrmaggyalás tárgyalások szerint fejedő alakjában fog kiíratni a díj

a katonakötelezettség egész tartamára, tehát 12 évre. A legkisebb évi díj egy forint lesz, a mely esetleg az illető katonakötelezettség helységére is kiroható. Az első követő díj 3 forint. A legnagyobb díj 100 forintban állapítottat meg. Az első évben 400,000 forint jövedelmet várnak a díjakból, a mely tizenkét év múlva öt millióig emelkedhetik évenként, mert akkor tizenkét díjköteles korú fog megváltani az adóval. Más forrás szerint, a váltásdíj megállapításában az állami adó lesz iránnyadó. A ki egyáltalán adót fizet, az legalább is 3 frittal rovatik meg és csimén, s a 100 fritos kirovás a három legfelsőbb adóosztálybeli illeti; az összeg azután 3 és 100 fritt közt megy főlebb, fokozatosan az állami adó mennyisége szerint. Az 1 fritt csak teljesen vagyoniatlan egyének fizetik. Ha a megadóztatottnak személyesen nincs jövedelme, atyjának azonban van, akkor a váltásdíjat az fizeti, de az összeg megállapításánál a gyermek száma is tekintetbe veendő. A váltásdíj nem lesz állandó, hanem az adókövető bizottságok által minden évben külön állapítottat meg az illetőknek változótt vagyoni viszonyai és államadója arányában. Személyi fogvatkozás miatt nem katonakötezők, ha szülei semmi vagyonnal sem bírnak, az adó alól fölmenthetők; ugyanezen történet testi fogvatkozás esetén is, ha ez az illetőt a keresetre teljesen képtelenné teszi.

Fölhívás

B-Gyarmat város s környékének értelmiségéhez!

A sajtó, az irodalom, az utóbbi évek folyamán alatt csaknem képzeltelben hódítást tett; a nyomtatvány, a betű áradatát elborítja a világot, nem lehet képzelti embert, ki ezen ár elől magát elrejtethet. Ily körülmények közt lehet-e, szabad-e tétlenül állni az értelmiségnek azon kérdés mellett: miképen viseli magát a nép tömege az újkor ezen hatalmas tényezője iránt? Nem-e olvas oly nyomtatványt, mi megrovja lelét, alázza anyagi jólétét s a társadalom ellen lázítja?

Társadalmunk megkívánja, hogy az olvasó közönség szellemi ellátására figyelmünket kiterjesszük s némi gondot fordítsunk.

Es iránti kötelesség érzetében megénk közigazgatási bizottsága is iparkodott buzditólag hatni, midőn a népkönyvtárak szervezésére rendeltetileg utasította a községeket. A gyakorlati megvalósíthatóság felé azonban alig tetített jelentékenyebb lépés s az egész mozgalmat csak a jó szándék jellegzi. Akarjuk, hogy a nép a jó irányú olvasmányokat örömmel élvezze, hogy szívesen olvasson, s hogy könnyű módon jusszon a neki való, alkalmas olvasmányokhoz: mit csak is egy könyvtár szervezése által érhetni el. Egy B. Gyarmat városában fölállítandó könyvtár fontosságát megénk legnagyobb kulturális kérdéselegységszínvonalra helyezem s a kivittet az elodáshatlan teendők közé sorolom.

Ezeknél fogva baráti tisztelettel fölhívom B. Gyarmat város s környékének értelmiségét egy az eszméi gyakorlati megvalósíthatóság szempontjából, a kivittet megváltás érdekében f. hó 8-án d. u. 4 órakor a polgári iskola helyiségében megtartandó értekezletre.

B-Gyarmat, 1879. decs. 2-án.

Többek nevében
Tomeko Nándor.

Kékkő, december 4-én.

Postautunk van, azt, ha akarnék sem tagadhatnánk; mert hiszen közlekedik folyvást az egyfogatú lovából taliga B. Gyarmattal, és ez legbiztosabb bizonyítéka annak, hogy őt sem hiányozhat, a menyében sem hajózhat, de még csónakozhat vízzel sem vagyunk észekölve meggyűnt fővárosával, a leg-hajózást pedig itt a vidéken, legalább tudtunkkal még ez ideig emberek nem gyakorolják; de hogy még ezen postautunknál sok kívánni valónk volna, arról tudnunkodhatnak az ezen útvonalat igénybevevő utasok, melynek vannak ugyan egyes, jó elkészítet részei, de vannak, melyek még útiútól szakértőre várnak, sőt olyanok is, melyeknél a fedény meg van, de nincs a ki azt elteríti az útvonalon. Meglehet, hogy ez talán nem mindakét gazdáját ezen megyei utnak érinti, mert Zsely és Záhora között ott olvassuk, a kilométereket mutató oszlopokhoz hasonló „Nógrád” illetve „Hont-megye határ” és a mint Podluzsányt elhagytuk, ugyanazt, de ha Hont megyei területen is át kell hatolni a zólyomi és nógrádi utasnak, jobban esnék az elkészített fedényagot elterítve látnia, mint őszehalmozva; természetesen, hogy most a hó által elborítva, nem látszik, és így kár is lenne azt onnan kikaparni, csak ha a szándékunk vége lesz, akkor igen; tehát „Hont-megye határa” újrag előtűnk.

Serrus.

Sóshartyány, 1879. nov. 29.

Tekintetes szerkesztő úr!

Sóshartyányban a folyó évben adatott át rendelkezésnek azon díszesen felépített s helyesen felszerelt tanterem, mely az igaz és kézi napszámokon kívül 600 fitt értéket képvisel.

El nem mulasztatom, a sóshartyányi iskolatanács megbízásából, hogy nyilvános közönetet ne szavazzak azon nagylelkű adakozóknak, kik a népnevelést előmozdítani ohajtván, a sóshartyányi iskola felépítését nem csak elősegítették, de létrehozásának alapját vetették meg.

Megs gróf Győrky Ábrahám főispán úr mint sóshartyányi birtokos 50 frittal, Pulszky Ágost képviselő úr 6 nagysága 100 frittal és herczogprimás esztergomi érsek 6 fő nagysága 50 frittal kegyeskedik a jó és szent ügyet előmozdítani.

A többi költség és munka a híveknek, ily inséges időben önfeláldozó adakozásaiból fedeztetett.

Azon öntudat, mely a nagylelkű adakozók kebleit a szent ügy mellett heviti, legedesebb jutalom, isten áldása és malasztja által százezerszer legyen kipótolva kegyességük.

Gonda János.

Lovag Imády Károly

balassa-gyarmati alesperes plebanus urnak.

Meglepetve olvastam lovag Imády Károly urnak a „Nógrádi Lapok” 47. számában nekem írt válaszát, mintán én lovag Imády Károlyhoz sem a „Nógrádi Lapok”-ban, sem máshol nem szóltam és így a „válasz” ép oly szelmalomharcz, minőt egy más lovag, a világ-

biró Don Quixotte, mulatságos történetéből ismertetünk. Eltekintve azon gorombaságoktól, melyekkel tisztelt lovag, nem Don Quixotte, hanem Imády, engem lovaglatlanul illetni méltóztatik, mert minden madár csak egy fityulhet, mint ezt a jó isten adta neki; én egyedül a hivatalos dologról, melyet lovag ur a nyilvánosság elé burrezolt, kíváncsot egész tisztelettel ugyanazon lapban, melyben megtámadtatam, némelyeket felsorolni s az olvasó közönség azonnal meg lesz győződve, hogy lovag urnak, már mint Imádynak, nincs igaza, midőn azt kurtóli, hogy én „ferdo és meggondolatlan” — „összevissza koholt” — „világos törvényt és tényeket elferdítő” állításokkal „egy moralis testületet” — érted: a megyei közigazgatási bizottságot — „mystificálani” akartam volna, mert én sehol sem állítottam semmit, a megye közigazgatási bizottságának pedig kötelessége szerint csak is aktákat referáltam, melyek oly világosan szónokolnak, hogy én magam elhallgathatok s a melyen tisztelt közönség előtt ezen hivatalos aktákat beszéltettem.

Már előző Karagyna Mihály másod tanfelügyelő, képtelen volt 1875. évi októberhő 31-én 693. sz. alatt a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi magy. kir. minisiteriumnál panaszt emelni az iránt, hogy Imády Károly ur vonakodik az állami elemi népiskola catholikus tanonczeit a hit- és erkölcsstanban oktatni, minek folytán a fentiszelt minisiterium 1876. évi februárhő 26-án 2519. sz. alatt értesítet hivatali elődömet, miszerint a herczog primás intézkedett, hogy a balassagyarmati állami elemi népiskolában a (cath.) hit- és erkölcsstan oktatás eszközöltessék.

Azonban a mondott tanintézeti gondnokság 1877. évi októberhő 6-án tartott ülése jegyzőkönyvének 3-ik száma alatt már ezek foglaltatnak:

„A mult évi jegyzőkönyv 5. pontjára, illetve az állami elemi iskola hitoktatására vonatkozólag, tudomásul hozatik az izraelita hitközönség abbéli átirata, melyben a mór. vallású növendékek hitoktatására Broth Mór izrael. tanító van kijelölve; — továbbá az ágostai evangélikus egyházközönség azon szóbeli nyilatkozata, mely szerint Janko Károly evang. segédlelkész, mindkét evang. felekezetbeli növendékek hitelmzésére van kijelölve; végre Imády Károly, helybeli rom. cath. alesperes átirata, mely szerint: „a hozzá intézett felhívást azon megjegyzéssel vezérli visszaza, hogy az ebbéli rendelkezési jog, nem őt, hanem a cath. iskolaszéket illeti.” Mire nézve az állami iskolai gondnokság, kiindulva a következő okokból: 1. Mert az ebbéli felszólítások eddig is az esperességhez intézettek. 2. Mert a helybeli római cath. egyházközönség nem ismervén autonomen szervezettének, a kérdések ügyben, mint nem követlen iskolai, hanem tisztánvallási ügyben, csak az esperességgel, mint a helybeli római cath. egyház képviselőjével teheti magát érintkezésbe, a ki mint ilyen híveinek hitoktatásáról akár közvetlenül, akár közvetve, tartozik gondoskodni a törvény értelmében is, annál inkább, mert a többi hitfelekezetbeli növendékek tényleg már részesülnek a hitoktatásban; határozza: főtiszteltendő Imády Károly alesperes urat a folyó évi szeptember hó

TÁRCZA.

Az én kedvesem.

Emlék.

Irta: Farkas Géza.
7. folytatás és vége.

Piroska.*)

Piros hajd piroska
Igy sohajt búsan:
„Borsom ah, oly mostoha,
Férj nem boldogít soha,
Mert piros — hajam!”

Barna én szól neki:
„Jó hogy jössz, babám!
Mert pirosod bár hajad,
Ámde égő ajakad
Nékem tetemk ám!”

Piroska szíve-vére
Oly vigan pezseg:
„Oh, csak légy te kedvesem,
Kétfoldra bírd keszem,
Híttessd leszem.”

Év multán meg a tükör
Át bészeli, hogy:
„Lángoló haj s oly szemek,
Mik könyvektől veresek —
Nem dízit sehoggy!”

Luby Sándor.

Alkonyodik, siet a nap nyugovóra; megunta ezt a sivár földet szemlélni, melynek ha van is egy-egy virágzó szép szigete, csak annál inkább ki ri a többi meztelensége. Így tűnt az én boldogságom napja.

Samu bácsiéknál meg egy jobb kornak napja kezdett csillamlani az égen, még most csak derengve, félhomályban, de ha e ködömegeken átvirgodik, annál tisztább fényben fog ragyogni. Mi stebb a téli nap ragyogásánál.

Samu bácsi mind több foglalatosságot talált, üzletei jól sikerültek, pedans becsületessége, szorgalma csaknem bízották számára a sikert.

Márazon gondolkodtak, hogy más szállást fogadnak. Mikor egy alkalommal valami igen sietős ügyben el kellett Samu bácsinak távoznia. Csúnya, barátságatlan órái nap volt. Aggódva bocsátá őt Mariska utra, türelmetlenül várta ismét baba. Harmad napra kellett visszatérnie, de ő szerette volna, ha még az nap megtért volna! És ime már a harmadik nap is elmúlt, el a negyedik is és Samu bácsi nem jött. En aggodni, Mariska rettegni kezdett, s félelme az éjszakával nőtt. Vártuk soká. Minden kutyaugatásra, minden neszre talpon voltunk, de Samu bácsi nem jött. Végre kimerülve a több napi izgatottságtól, Mariska a szomszéd-szobában lebevert a keretvire.

Valahára éjfél tájban egy kocsi lassú menése volt észlelhető. A zörgés mind lassabb lett, s egyszerre megszűnt.

Figyelmes lettem. Meg kellett állnia.

Mig azonban kimentem volna az ajtóig, valaki meghúzta a csengettyűt. A család mely álomba volt merülve, magam mentem kinyitni a kaput. Idegen hangokat hallottam, csendesen, halkán beszélni. Megbökcentem, talán gonosztervők, de az alatt felismertem Samu bácsi nyugdéló hangját. Istene! valami baja történtetett!...

Nem kérdeztem ki az, kinyitottam. Csakugyan Samu bácsi jött, azaz hogy őtet hozták le a kocsirol, önmagával tehetetlen. Nagyon beteg lett az uton.

Mariska a nesze felébredt, s mikor az idegeneket meglátta s édesatyját betegben, nem tudta a dolgot megfogni, s mikor lassan magához jött, sirva borult keblomre s kért, hogy ne hagyjam őt el.

Ottmaradtam az éjjel, meg másik éjjel is.

Samu bácsi eszméletlen fektűt, az orvos nem mondott semmit. Ketten versenyeztünk a virrasztásban. A baj hosszú volt és veszedelmes.

Mariska föltűlt minden várakozást figyelembe, ápolásban. Sokszor ajánlotta az orvos az óvatosságot, nyugalmat. Mariska nem fogadta szavát.

Mariska már egy ízben biztos orvosnak bizonyult s én hittem, hogy Samu bácsi is kitögya gyógyítani. Ugy is lett. Samu bácsi gyógyulni kezdett.

De már akkor Mariska egészen el volt merülve. A folytonos virrasztás, az aggodás atyja életéért, a félelem a múltéknak képzelt jövő előtt, ágyhoz szögelték a lelkemet.

Az orvos gyógyította volna, de baját nem tudta felfedezni, mindenekfelett nyugalmat ajánlott.

S Mariska meglepte fekhelyén az örök nyugodalmat.

*) Ernast Mari „Liederstrauss aus der Puszta” (Dalscekor a pusztából) című könyvéből.

1-én 2. sz. alatt hozzá intézett felhívás értelmében a helybeli állami elemi iskola római cath. növendékeinek hitoktatása eszközésére újból felkérni, hivatkozván a népoktatási törvény 57. §-a kapcsán 1877. évi július hó 24-én 18221. sz. alatt kibocsátott magas ministeri rendeletre, valamint a nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi minister urunk 1876. évi február hó 26-án 2519. sz. alatt kelt intézményére; és fűtöttja magának a gondnokság, hogy az e tárgyra vonatkozó jegyzőkönyvet egyszerűságra a tanfelügyelőség útján a nagyméltósági vallás és közoktatásügyi ministeriumhoz és ezután az egyházmegyei főhatóságához felterjeszteni.

E határozatnak az újabb megkeresésnek mindazonáltal sikere nem lévén, a tanfelügyelőség által 1877. évi november hó 2-án 707. sz. alatt következő felterjesztés tételtett:

„Az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 57. §-a szerint a felekezeten kívüli népisiskolákban hívőknek hit- és erkölcsi oktatásáról az illető hitfelekezetek tartoznak gondoskodni, azonban az 1. alatti melléklet szerint Balassa-Gyarmaton az állami elemi iskolában a helyben székelő római cath. alepiscoposég, mint illetékes egyházi és iskolai főhatóság a római cath. vallású gyermekek oktatásáról ímetelt megkeresés daczára sem gondoskodik; s bár a többi hitfelekezeti tanulók saját papjaik által rendes hitoktatásban részesíttetnek, a cath. növendékek azon oktatást maig is nélkülözni kénytelenek. Minél fogva, már a megyei köznevelési bizottságban történt felszólalás miatt is, bátorodom Nagyméltóságodnál alázattal esedezni, hogy minden további föllépések mellőzésevel, az illető helyen kegyesen intézkedni méltóztassék, miszerint a fennebbi állami tanintézetben a római cath. növendékek hit- és erkölcsi oktatása ne hiányozzék.

E felterjesztés is elárulja Imády Károly alepiscopos plebánus iránti jó indulatomat, de azt még fényesebben bizonyítja a következő ugyanazon hó 10-én 747. sz. alatt tett pótfelterjesztésem:

„Folyó évi 707. sz. alatt tett alázatos felterjesztésem kapcsában van szerencsém 1. alatti Imády Károly balassa-gyarmati alepiscopos plebánus nyilatkozatát pótlólag bemutatni, melyben a helybeli állami elemi iskolánál adandó hit- és erkölcsi oktatásra nézve előadja, hogy „5000 lélekből álló” cath. hível lelki dolgaival annyira el van foglalva, hogy egyetlen káplányával még az állami iskolában is oktatást adni teljesen lehetetlen, egy második káplánt pedig csakély jövedelmeiből tartani képtelen; ha azonban hívei az 1789. évi Battányfőle canonica visitációban megállapított, de soha sem fizetett, 2 forint honorariumot megadnák, hajlandó lenne azt egy második káplán javadalmazására fordítani; ki mint hitoktató az állami elemi iskolában is működhetne. Míután tehát ezen nyilatkozatból kitűnik, hogy nevezett alepiscopos-plebánus a fennebbi állami tanintézetben megfelelő számú káplánhiány miatt nem teljesítheti a hit- és erkölcsi oktatást, alázattal esedezem Nagyméltóságodnál, miszerint tekintve azon erkölcsi hátrány melyet a gyer-

mekok e miatt szenvednek, s a cath. vallású köznevelésnek mondott iskolától szükségképp bekövetkezendő elidegenedést, méltóztassék a bajon fennebbi irányban segíteni s a hercegprimás ó emineuciájánál a b-gyarmati parochia mellé még egy káplán alkalmazását kegyesen kieszközölni.

De biboruk herceg-primás ó emineuciája a minister hasonértelmű átiratára, 1877. évi november hó 25-én 6307. sz. alatt, bölcs elhatározásuál fogva, ekként méltóztatott válaszolni: „Vau szerencsém a nógárdmegyei tanfelügyelőnek a balassa-gyarmati állami elemi népisiskola római catholikus növendékeinek hitoktatása tárgyban velem közölt felterjesztését azon kijelentés mellett tisztelttel viszaszármaztatni, miszerint annak folytán az ottani alepiscopos plebánusnak azonnal szigorú kötelességvé tennem, hogy a nevezett állami népisiskola catholikus növendékeit a hit- és erkölcsi oktatásban, a megszabott órákban, részesítse.

De minek folytassam továbbá száraz adatok elősorlását! Már ezekből is napnál világosabban kiderül:

1. Hogy csakugyan lovag Imády Károly az, a ki daczára annak, hogy „egy egyházközség tizenöt éves (tehát kiskorú) tanfelügyelője”, — „episcopos főelemi tanoda (milyen nincs) igazgatója”, — „negyven óra centrális (?) plebánus”, — megyei bizottmányi tag és ki tudja mi minden! még is állami elemi népisiskola cath. növendékeit, szoros papi kötelességénél fogva a hit- és erkölcsi oktatásban és pedig a megszabott órákban ott, hol növendékek a többi köteles tantárgyakat is tanulják, nyilvánosan és közvetlen állami felügyelet alatt oktatni tartozik.

2. Hogy azt neki különösen nem is az állam hagyta meg, ámbár vele, mint egyszerűs mind honpolgárral, az állam nagyon is tudna rendelkezni, ha a székség ugy hozná magával, hanem a herceg biboruk primás, mint a magyarországi catholika egyház feje, parancsolta és így lovag ur egyházi főhatósága parancsának szegül ellen!

3. Hogy nem igaz az, a mit Imády állít, miszerint „minden emberi kegyelem nemet csak hírből ismeri”, — mert hogy magát ölg nevelésesen „lovag”-nak címözi, azt is emberi meg nem érdemelt legfőbb kegyelem tényének alapján véli — satis stolido! — megsejlekedhetni.

4. Hogy lovag ur általában nem tudja, mit beszél; mert 1877. évi nyilatkozatában azt állítja, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 56. szakaszánál fogva a cath. hitoktatásról felekezeten kívüli iskolákban a cath. felekezeti iskolákhoz tartozik gondoskodni; most pedig már azt vitatja, hogy ez, sem nem az iskolaszék, sem nem az egyházközségi képviselőnek, mely szerinte nincs, hanem az egyházi főhatóságnak dolga, de ő annak oda sem néz! — Végül:

5. Hogy már csakugyan kénytelen lesznek a catholikus templomba járni, mint alepiscopos plebánus ur tanácsoljja, mert úgy látom, hogy töle másutt bizony semmi okosat sem tanulhatok.

Ezek után egyszer mindenkorra kinyilatkoztatom, hogy Don Imády lovag semmiféle veszőparipájára többé reflektálni nem fogok.

B-Gyarmaton, 1879. december 1-én.

Ebeczky Emil,
nógárdmegyei tanfelügyelő.

Észrevételek Bodnár István úr válaszára.

E lapokban válaszként megjelent bosszas értekezés a helybeli tanintézetekre is kiterjedvén, el nem mulasztathatom némely ott érintett tényeket bővebben kifejteni közléstenni. Nevezetesen foglalkozik a helybeli polgári iskolával, melynek létrehozásában Bodnár I. ügyvéd úr nagy tényező volt; ő iparkodott a megye főtanácsát meggyőzni, a polgári iskola előnyéről, a négyosztályú gymnasium fölött, most meg nincs megelégedve annak eredményével, — mert a latin nyelv tanára sem a színvonalon álló, pedig az iskolának, Eötvös tantervének értelmében, az uri osztály egy kis házi gymnasiumának kellene lenni.

A polgári iskolában, ennek 4 évi fenállása óta a latin nyelvet az első két évrhen Chikán M., az utóbbi kettőben pedig alulírott tanította; az állomásra ugyan egyikünk sem toladott föl, hanem illetékes hatóság megbízása folytán iparkodtunk teljes erőnkkel eme bizalomnak megfelelni.

Hogy mennyire megfeleltünk e tekintetben, annak megítélésére felhozom a következő tényeket: a most lefolyt tanévben iskolánk 4 osztályában 117 r. tanuló közül 55 tanulta a latin nyelvet, kik közt 10-en voltak a IV-ik osztályban; ezek közül számszerint 6-an színvonalon álló gymnasiumi tanárok előtt letett vizsgálaton szerény színvonalon alúlák sikeres működésüket igazolták, a mennyiben jelenleg más-más fogymásaimok V-ik osztályának rendes tanulói; (a gymnasiumok valamint az illeték neveivel bármikor szolgálok.) 2-en csak a 4-ből lettek fölve — önön hibájk: miért nem tanultak! — s végre 2-en most is tanulók. Együttal megjegyzem, hogy még más tanévben is iskolánk egyik másik osztályából egyesek átmentek a gymnasium hol magasabb, hol hason osztályába; a ki nálunk nem tanult, legyen az bár uri osztály gyermeke, az még Bécsben is elmarad a többiekől.

Eznyi a kimutatásom, nem említve azok számát, kik a képezdebe és a realiskolákba átmentek.

Már most kérdem, tudja-e Bodnár úr, ki tanítja polgári iskolánkban a latin nyelvet? ha pálcát tört felette úgy vélem, hogy igen; de nem értem miként lehet valaki jelenleg színvonalon alóli, ki elsőlt 8-10 orval nagyonis színvonalon állónak Bodnár I. ár által is elismertetett, mikor saját fiának latin nyelv tanítását ő reá bista! Avagy az ügyvéd vagy más diploma fölemeli-e az illetők szakmájának színvonalára? nem-e megbízhatóbb az elért eredmény? kezdődleges iskolánk az előbb említetteknek kívül más eredményt most még nem mutathat fel; hiszen 4 év alatt nem lehetett annak tanítványai önálló polgárok; a kik az iskolából kiléptek, még mindig csak tanoncok.

Lehet, hogy ama közzétett sorok megírására nem a rossz akarat, hanem inkább az ügybeni járattalansága vezérelte; azt akarja, hogy az általa nevezett uri osztály kedvért a polg. iskoláról hozott törvénytől eltérőleg a b-gyarmati polgári iskolánál kivételt tegyen a magas kormány, hogy az itt 4 osztályt végzett és latinnyelvet tanult növendékek minden felvételi vizsgálat nélkül más gymnasiumba felvételének. Tehát külön intézkedést kívánna a nagym. vall. és közoktatásügyi m. kir. ministeriumtól?

Vidám, boldog volt, nevetett mint a lezakasztott rózsza. Oda vont ágyához, megfogta kezemet, kért, hogy beszéljek neki valamit, s oly figyelmesen hallgatott mint a gyermek a tündérmesékért.

De a rózsza fonyadr napról napra, levelkéi egyenként elváltak az szár törvélől, — az a piros, egészséges szín lassan bágyadt sápadtságba ment át, azok a szép kezek elveszték gömbölyűségüket, a szemek fénye megtört.

Az orvos nem biztatott többé.

Egyszer épen készülőben valék meglátogatni, mikor a cseléd beállt hozzám, s azt mondja, hogy az öreg ur küldte értem, mert a kisasszony tudakozódott utánam.

Megkettőztetett lépéssel siettem Mariskámboz.

Mariska vidám volt, enyelgett, nevetett, mint a lezakasztott rózsza.

Ugy hittük, jobban van.

Oda ültem ágya mellé, ő egész ifju tüzzel szorította meg kezemet; őh tudnak ám a nők is kezet szorítani.

Beszélgettünk a jó Ilona nénirol, Mariska nem komorodott el, nem volt neki fájdalom az emlékezés, de sőt mind élénkebb lett s újra meg újra is vissza kellett hozzá térnünk.

— Ha én megtalálom halni, nekem aztán ne csinálnak olyan fényes temetést, mondá csendesen, félgy tréfás hangon.

— Oh édes leányom, még arról ráérsz végrendelkezni, felelt rá Samu bácsi.

Mariska megcsókolta Samu bácsi kezét.

A szobában minden oly csendes volt.

Csak sziveink dobogása hallatszott.

Mariska szíve nagyon hangosan dobogott. S mintha új élet öbzölött volna ereibe, felegyenesedett az ágyon, arca gyilkuslalt, szeme csupa tűz lett. Haja mint annyi titkos pillangó röpködte körül sima homlokát, segíteni akarták mossze, mossze szállni.

Hattyudala volt ez.

Magához vonta édes atyját s megcsókálá, aztán görceiben megült engem s „kedvesem” kezdte mondani a szót, de csókunkban az elolvadt.

Hosszú, hosszú, édes csók volt, én egészen elmerültem a kőjől, elfeledtem helyzetemet, elmindent; egy szellemi világban képzeltem magam, a hol égi hangszereken menyei zenét hallók.

S mikor magamhoz tértem, Mariska, az én kedvesem, nem volt az élőké többé.

Ez volt az utolsó csókja . . .

Aztán még utóljára és ismét utóljára ráborultam a kedves szájához hallgatni, elszállt-e már nemes lelke, nem dobog-e a szívetája, leni, nem emelkedik-e puha keble; s mindannyiszor egy véghetetlen csókba öntöttem ki keserveimet, fájdalomamat.

S a mint így rajta legeltetem szemeimet, s a mint fogva tartottam hüvelyű kezét, olyan édes fájdalom fogott el, örömvégyes bánat; azt hittem az angyalok csak ilyenek lehetnek.

A szobában minden csendes volt. Nem hallatszott más csak az óra verése. Azóta az óra nekem jó barátom,

minden hangja, minden ketyenése vigasz nekem, hogy már ennyivel is rövidebb az élet!

Láttátok-e a lepet éjjel, hogy röpködi körül a gyertyavilágát, míg végre is önkéntes áldozatán lesz a lángnak.

Mariskának élete volt a szeretet, s a szeretet lett gyilkosa! Áldozat volt, önkéntes áldozat, egész lényé a szeretet napagárinál merítette melegét, míg végre egészen beleolvadt.

Nem is halt meg, csak formát változtatott.

Nem is volt tragikai hősnő, kit a küzdelem megbámul, aztán megtapsol, végre elfeled. Szerény, igénytelen leányka volt teljes életében, kibén csak egy hősi jellemvonás volt, ki csak egyben kereste kitűntetését, szeretetből feláldozni önmagát.

Hol építem meg emlékeket, hol emeljek nevednek oszlopot? . . . Utzélire tenném, világ megtapossá, háznak tetőjére, világ kinevetné, mélység fapékere, világ eltemetné.

Magasabbra házak tetőjénél, és mélyebbbe kutnak mélységénél, szívem közébe rejtem azt el, ott nem lesz az tréfa tárgya!

Szentül megőrzöm legdrágább ereklyém s elviselem magammal ama jobb házba, hogy ha találkoznak, megkördeshessék szívem, szerets-e még!

Addig aludj kedves! Álmod ne zavarja senki sem!

Bodnár úr a népnevelést lelke bálványának tekinteti, s mégis azt akarja, hogy a polgári iskola az uraló osztálynak szolgáljon s ne a népek!

Kétségbe kell vennem, hogy a megyei főtényezők Eötvös tantervének Bodnár úr általi értelmezését elfogadják volna, mert tudommal a helyi környék magyarosítása, az alsó osztály kiképzése volt a nemzeti intézet vezérfőnökének (s általában Eötvös miniszternek) célja. Minnyire megfelelő iskolának tekintetünk, meggyőződhet Bodnár úr azonnal, ha hazánk nyelvén beszél ama tanulókkal, kik iskoláinkban eszelőtt 2-3 évvel tótul tették le a főtételt vizagát.

A polgári iskolának főcélja azon ifjúknak, kik 3-4 évnél hosszabb ideig nem járhatnak felsőbb iskolába, megfelelő s hasznavehető képzést nyújtani, nem pedig őket latin nyelvvel a tanulástól elidegeníteni, melynek ügyis csekély hasznát fognak vehetni.

Ha betekintünk a lefolyt tanévi iskolai értesítők egyik-másikába, egy a polgári iskolának és Eötvös tantervének (mely azóta észszerűbben módosított) más, Bodnár úrtól egészen eltérő a helyesebb értelmet fogunk adni. Hasonlítsuk csak össze környékunk legközelebbi gimnáziumának mult évi kimutatásait, s mit fogunk tapasztalni? azt, hogy Losoncban az I-es osztályban 79, a II-ikban 46 tanuló volt; Vácson az I-ben 58, a II-ban 36; Esztergomban az I-ben 61, a II-ban 41, — vagyis összesítve az I-ben volt 198, a II-ban 123 tanuló. Ugyan mivé lett az I-es osztályba tanulók azon 1/3 része, mely a fokozatos II-ik osztályban nem keresi többé latin nyelvű kiképzését? talán a III-ikba mentek át? az nem lehet, mert itt még kevesebben vannak s számuk osztályonként annyira fogy, hogy a VIII-ban már igen kevesen vannak, kik majdan tudományos pályára fognak készülni. Azok számára, kik már az I-es osztály befejezésével megelégtel a latin tovább képzést, állította föl Eötvös a polgári iskolát, s tekintettel az uraló osztályra megengedte, hogy benne a latin nyelv is taníttassék. Nálunk azonban a meggyőző tényezők, míg a hittan tanításért 200 frtot megasztattak, megelégedtek a latin nyelv tanítás díjaztatásáról gondoskodni; mert az évenként befolyó 180 200 frtnyi tandíjért színvonalon álló classico-philologiai tanár nem nyerhető, a hivatalok szolgái is több fizetést húznak!

Sokat olvastam Bodnár I. úr népnevelési értekezéséből, s mint eddig úgy továbbra is erősen hiszem, hogy a tanügy Unszelien barátja, de utóbbi válaszában tett leteleplés után annál inkább meggyőződtem, miszerint a tanügyi működésben csak akkor lehet sikeres eredményt felmutatni, ha az ezt vezérlő irány határozott s nem változik akármily csekély benyomásra.

Sajnos hogy Bodnár I. úr működése folytán a helybeli r. kath. egynevezet nemzeti iskola még most is nyúgi ama boldog időköt, a midőn Bodnár I. úr anyai tökével rendelkezett, hogy 490 frtnyi ösztöndíjakat alapított. Azt tartja, hogy ezen bőkezűsége által

előmozdította a népnevelést? Kérdezz meg a helybeli állam- népiskola létesítőit, s ezek megmondják hová juttatta a nemzeti iskolát; helyesebb lett volna ama ösztöndíjat a tanítók járandóságaiuk kifizetésére fordítani, s akkor nem kellett volna Tipray M. tanítónak per útján behajtani hátralevő fizetését, s Chikán M. kar-tárgyasmestert most 8 évvel ottani működése után sem volna 200 frtnyi követelése a nemzeti iskolától, melynek gondnokaságára ügyvéd úr, a mint mondja, föltal-kodott, s melynek jövedelmét alapítványokra fordította, tanítóit pedig éhezni hagyta.

Csak még az a mondanivalóm, hogy Eötvös szor-int „ne itéljünk azok fölött, kiket meg nem hallgatánk.”

Tomeskó Nándor.

Hírek.

Zsélyi fűrdőről amit a letűnt nyáron és ősszel irtunk: jövő évre megvalósul. Gróf Zichy Nándor úr seniorális teljhatalmazott és neje a kitűnő orlény és jószágú grófbölgy az. Zichy Livia uró támogatva a minden hazai tudós eszmét felkaroló seniorális gond-nok Zichy Jenő gróf úr által a grófi családi gyűlésben keresztülvitték Nógrád, Hont és Gömör megyék szen-véd közönségének régi obajtását, t. i. a zsélyi fűrdő oly karba helyeztetését mint azt annak jeles gyógy-forrásai és az újabb kor igényei méltán követelik. — Az építkezések jövő tavasszal, Manóssy Alajos úr ter-vei szerint azonnal megkezdendők, úgy, hogy a fűrdő-idény fűzőkára már kézen is lesznek. Szükségtelen, hogy a grófság által kimondott ígéretté vállása alkal-mából mi mondjunk neki és a seniorális családnak köszönetet, mely amugy sem marad el a szenvedő közönség és a fűrdő fölvirágoztatása által keresetet nyertő B. Gyarmat és Szécsény városi kereskedő és iparos polgárság és falusi nép részéről; egy kérésünk azonban volna a megyei főmérnöki hivatal, avagy azon intéző urakhoz, kiket a dolog illet: méltóztatasa-nak szintén idejében, tehát tavasszal megkavicsol-tatni azon alig 3 1/2 kilométernyi vicinál utat, mely a Zsélyi közűg mellőlti országúttól a falun és fűrdőn keresztül Óvárnak s innen Kis és N. Kéren át Szé-csénynek irányú; ilykép a közlekedés minden oldal-ról biztos és jó lesz a fűrdőhöz, s ezt a közegészségi tekintetek ép úgy igénylik, mint a megye érdeke megkívánja. Az afféle átsínálás, milyenne a mult nyár végén 3 falu közmpunkaerejét ráfordították, egy garast sem ér; rosszabb, mintha misem történt volna; mert a magásra felhánt áraton, miként azt már közöltük is, az őszi esőzések óta egyáltalán nem lehet közle-kedni; le kell a kocsiikkal térni a rétekre és parla-gokra; avagy ott veszi kocsi, ló és minden!

A b-gyarmati dalegyet f. hó 13-ik dalestély-lyel egybekötött hangveremnyére az izoletesen nyoma-tott meghívók o hét folytán küldettek azét, a szétiroza minden irányban. A választmány azon volt, hogy a közönség distingválrt részéhez eljussanak s ha mégis va-lakibez el nem jutnaitly meghívó, ne tekintse azt a választ-

mány részéről mellőzésnek, hanem expeditiós hitvának. A műsor lehető változtatáson van összerállyva. A da-lárda maga ó új dallal lép fel, köztük a „Nemzeti zászló” ezimű kitűnő négyesét, mely zongora kíséret mellett fog előadati. A fellepdő művészek sölvi dűntjeit, teresztjeit mindmegatanyian élvezetes estélyt ígérnek. A táncmulatság a kistereubon fog megtar-tatni. Ertesztjük a közönséget, hogy az előkzaton csak az első sor lesz ülőhely gyantól berendezve, tehát ott csupán 32 személy számára lesz hely.

A zugiskolák ellen irtó háborút Unza a megyei tanfelügyelőség. Legközelebb B. Gyarmaton 3 izraclita zugiskola tiltatott be. Ezen iskolákban eleinte csupán az orthodoxok növendékek részesültek a hitoktatásban, később azonban már több tantárgy is tanítottatott. — Sajnátságos, hogy ily iskolák számára is vannak növendékek, pedig ezek semmivel sem olcsóbbak a rendes intézeteknél. — Ezen iskolákban azonban még a nemzeti nyelv is ki van zárva. Nem árt tehát, ha az ilyen iskolák azerb tövis módjára irtatnak. De ennek a do-lognak főleg B. Gyarmaton más oldala is van; t. i. az innen kitiltatott növendékek nem kényeztetetnek arra, hogy a nyilvános intézetekbe beiratkozzanak; ezek is szép számmal szaporítják azon tanköteles növendé-eket, kiket se rendő, se pandúr, se bíró se pap nem képes az iskolába felvinni. Ilyen van most B. Gyarmaton leg-alább 200. Vajon hol akad még azon rendelet végre-hajtása, mely a tanköteles gyermekek szűlőinek meg-hagyta, hogy gyermekeiket f. év okt. 20 káig 1 frt bírság terhe alatt irassák az illető iskolákba? Ezen rendelet végrehajtását komolyan ajánljuk az iskolász-kek becses figyelmébe.

Téli idill. Még Szűgyön át vígan toborzékolt az oláhczigány család a „táltoson”; mer Mohoránál csak baktatott a „táltos”, s ott a „kőkapu korszakában” meg állt a vajda és szétücskelt reggelit; másnap, a mint a szegény pára meglátta a becskei hegyet, — egyet fo-házkodott hátra fel és kiadta lelkét; A „táltos” ott nyugszik Becske salujának végén. A természet gondos-kodott sirhantjáról, befedte hóval, csak lábai meredez-nek az ég felé. — Harmadnap a dal már ott nyargal Borczel táján a údonat új „sárgával”, melyet aligba nem Becskén csorélt vízsteher nélkül.

Pályázat. Nógrádmegyi Pálfalva községiskola-széke ezennel pályázatot hirdet a községi iskolában ugyanott üresedésbe jött tanítói állomásra. Ezen állo-mással egybekötött jutalék: tisztességes és kényelmes lakás s mintegy 900 □ ölet törő kert illetmény és 400, azaz négyszáz forint fizetés készpénzben leand. A választás megjeltesének hatánapja 1880-ik évi január 10-ik napjának deielőtti órára tüzetik ki Pálfalva községi bíró házánál. A tanító két évi ideiglenességgel választatik, melyet végleges megerősítés követend. A megválasztott tanító köteles 1880-ik évi február hó 1-én állomását elfoglalni. Megkívánatik, hogy pályázók a törvény által ezen állomás elfoglaltására rendelt képes-séggel bírjanak; végtére hogy a magyar nyelven kívül vagy a német vagy a tót nyelvben némi jártassággal bírjanak. Azok, kik ezen tanítói állomást elnyerni obajtják, kellően felszerelt kérvényüket alólírt iskola-széki elnökhöz Pálfalvára (utolsó posta Salgótarján) ez évi december hó végeig benyujtani el ne mulasszák. Pálfalva, nov. 28. 1879. O kolicsányi István.

Feloldó szerkesztő

Horváth Danó.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

Egy Hevesmegyében a kis-terencei vasút-állomástól 1/4 órányira fekvő 788 ¹⁸⁸¹/₁₈₈₀ hold kül-lönbféle művelési ágakból álló birtok, s egy Nógrádmegyében Szécsény mezővárosától egy, és a pálfalvi vasuti állomástól szinte egy órá-nyira fekvő 397 ¹⁸⁸⁴/₁₈₈₃ hold, különbféle művelési ágakból álló birtok örök áron eladatik, vagy több évre haszonbérbe adatik.

Értekezhetni Szécsényben (Nógrádmegye) Tereztjánsszky István ügyvéddel.

Árverési hirdetés.

Melynél fogva közhírre tétetik, hogy a balassa-gyarmati takarékpénztár és hitelintézet-ben elzálogosított és az intézet alapszabályai szorint ki nem váltott és meg nem hosszabbított arany, ezüst és egyéb értéktárgyakból álló kézi zálogok folyó évi december hó 29-ik napján délutáni 2 órakor, szükség esetén a következő napokon szintén d. u. 2 órakor kezdve nyilvános árverésen elővereztetni fognak. Mi-ről a közönség ezen hirdetmény útján értesítetik.

Kelt B. Gyarmaton, 1879. decz. 6.

Gráber Károly,
járásbírói végrehajtó.

Van szerencsém a n. 6. közönségnek tudomására hozni, hogy nálam a bécsi hírneves Hölzel-féle műintézet

olajnyomatú képek raktárát

berendezte, melyet én nagy választékban eredeti árak mellett kiszolgáltatok, minek folytán tisztelettel meghívom ennek megismerésére min-den műbarátot; — a Hölzeféle műolajnyomatú képek visszatükrözik a leg-hírnevesebb művészek eredeti műveit s eszerint alkalmasak-nak mutatkozniak karácsonyi és új évi ajándékokra.

Ajánlom továbbá karácsonyi s új évi ajándékok képen különbféle nemű üveg és porcellán, sidrolith, majolika, terrakotta díszgyárt-mányokat; kaphatók nálam továbbá mindennemű s legújabb kiállítási, asztali és függő lámpák nagy választékban jutányos árak mellett. Szíves pártfogást s becses megrendeléseket magánál eszközöltetni kér

tisztelettel

Benedek Pinkász,

árg. dísz és porcellán kereskedő B. Gyarmaton.

Haszonbérbe adatik

1880. ápril hó 1 től 3, esetleg 6 évre Kisútrészén mintegy 122 hold szántóföld és rét, 44 hold erdő, legelő, majorsági szőlő, lakház és gazda-sági épületek, korcsmáltatási jog, őszi és tavaszi vetések; — Pusztá-Pescerenben 14 hold szántóföld, 5 hold rét; — Közép- és Felső-Paloján mintegy 14 hold szántóföld, nagyobb kiterjedésű erdő, legelő, malmok, korcsmáltatási jog. Bővebb felvilágosítást ad Némethy Kálmán b. gyarmati ügyvéd